

7. Елена Мазилкина Поведение потребителей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.e-reading.club/bookreader.php/100266/Mazilkina_Povedenie_potrebitelei._Shpargalka.html.

8. Фінанси: підруч. / [Юрій С.І., Федосов В.М., Алексеєнко Л.М. та ін.]; за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – К.: Знання, 2008. – 611 с.

e-mail: o.melykh@tneu.edu.ua

Мелих О.Ю., к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ

**ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА:
ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ**

**Melykh O.Y., Ph.D., Associate Professor of Department
of Finance named after S.I. Yuriy, TNEU**

**FINANCIAL SECURITY BUSINESS ENTITIES: THEORETICAL
AND PRACTICAL ASPECTS**

У сучасних умовах інтенсифікації кризових явищ в українській економіці та політичній сфері, посилення конкурентної боротьби вітчизняних виробників, низької конкурентоспроможності їх продукції й незатребуваності останньої на зовнішньому і внутрішньому ринках, у зв'язку з застарілістю технологічної бази, високою матеріаломісткістю виробництва, особливої актуальності набуває проблема забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва.

Недостатня увага до проблеми забезпечення фінансової безпеки підприємства, навіть при високій прибутковості бізнесу, може призвести до того, що суб'єкт господарювання стане вкрай уразливим до різного роду ризиків, а в подальшому – і до його банкрутства [4, с. 81].

Проблема фінансової безпеки підприємства досить активно розроблялась у наукових працях О. Барановського, І. Бланка, К. Горячевої, В. Лебедевої, Ю. Лисенка, О. Судакової та ін. Проте, незважаючи на значну кількість публікацій, присвячених даній тематиці, сучасна парадигма економічної думки характеризується відсутністю єдиної системи загальнотеоретичних підходів до розкриття глибинної сутності дефініції «фінансова безпека підприємства».

Недостатньо висвітленими є і питання, які стосуються алгоритму діагностики та системи забезпечення фінансової безпеки суб'єкта підприємництва.

Процес систематизації та концептуалізації фінансової безпеки, як базової складової в ієрархії економічної безпеки підприємства розпочався українськими науковцями в останні десятиліття ХХ ст.

Проблему фінансової безпеки суб'єкта підприємництва, що є синтезованим поняттям, яке інтегрує в собі сутнісні характеристики категорій «економічна безпека підприємства» і «фінанси підприємства», одним із перших в українській науці порушував О. Барановський. Згідно поглядів О. Барановського, фінансова безпека підприємства – це «...рівень забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами, достатніми для задоволення його потреб і виконання існуючих зобов'язань» [1].

Особливої уваги заслуговує своєрідний підхід І. Бланка, К. Горячевої, В. Шелест, які вважають доцільним визначення дефініції «фінансова безпека підприємства» через поняття фінансовий стан. Так, К. Горячева констатує, що фінансова безпека підприємства – це «. фінансовий стан, який характеризується, по-перше, збалансованістю і якістю сукупності фінансових інструментів, технологій і послуг, контрі використовуються підприємством, по-друге, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх загроз, по-третє, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію власних фінансових інтересів, по-четверте, забезпечувати ефективний і сталий розвиток цієї фінансової системи» [2].

Таким чином, з позицій багатостороннього підходу, фінансова безпека суб'єкта підприємництва – це такий фінансовий стан підприємства, що характеризується збалансованістю грошових потоків, достатньою ліквідністю активів, достатнім рівнем фінансової стійкості та за якого забезпечується захист ключових фінансових інтересів суб'єкта господарювання (зростання ринкової вартості підприємства, максимізація прибутку, залучення інвестицій тощо).

Зважаючи на те, що фінансова безпека суб'єкта підприємництва не є статичною, то механізм її забезпечення, являючи собою сукупність організаційних та інституційних заходів впливу спрямованих на своєчасне виявлення, попередження та ліквідацію загроз фінансовій стійкості господарюючого суб'єкта повинен включати чотири ключові елементи:

– об’єктивний і всесторонній моніторинг фінансового стану підприємства й зовнішнього середовища з метою виявлення та прогнозування загроз фінансовим інтересам суб’єкта підприємництва;

– вироблення порогових значень показників-індикаторів, перевищення яких, в конкретний момент часу, може сигналізувати про ймовірність розгортання фінансової кризи на підприємстві;

– розробка та реалізація стратегічних і тактичних заходів спрямованих на попередження, нейтралізацію та ліквідацію екзогенних й ендогенних загроз фінансовій безпеці підприємства;

– контроль та оцінка ефективності реалізації концепції управління фінансовою безпекою підприємства.

Так, однією з ключових складових системи забезпечення фінансової безпеки є підсистема фінансової діагностики, яка є методом пізнання фінансового механізму підприємства, процесів формування й використання фінансових ресурсів тощо. Вона на ранніх стадіях дозволяє визначити ймовірність розгортання фінансової кризи на підприємстві та загрозу його банкрутства [5].

Для виявлення і оцінки рівня загроз фінансовій безпеці підприємства доцільно застосовувати систему індикаторів, які характеризують фінансову незалежність, ефективність функціонування та здатність до розвитку суб’єкта господарювання, а також такі методи аналізу як: SWOT-аналіз, PEST-аналіз, SNW-аналіз, аналіз розробки сценаріїв подій.

Основою системи фінансової безпеки суб’єктів підприємництва є розробка концепції її забезпечення. Вона повинна включати шляхи виявлення і усунення загроз, принципи, методи та інструменти, які необхідно при цьому застосовувати та алгоритм забезпечення фінансової безпеки. Концепція, як модель, є базою для розробки стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємства [3].

Таким чином, формування унікальної системи фінансової безпеки є однією із найважливіших умов ефективного функціонування та подальшого розвитку підприємства. При цьому, основними завданнями підсистеми управління фінансовою безпекою підприємства повинні бути: визначення пріоритетних інтересів суб’єкта господарювання, створення ефективного механізму їх забезпечення, своєчасне виявлення й усунення загроз фінансовій безпеці суб’єкта підприємництва, мінімізація ризиків у фінансовій діяльності підприємства.

Література:

1. Барановський О.І. Фінансова безпека: моногр. / Олександр Іванович Барановський. – К.: Фенікс, 1999. – 338 с.
2. Горячева К.С. Механізм управління фінансовою безпекою підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / К.С. Горячева. – К.: НАУ, 2006. – 17 с.
3. Картузов Є. Визначення фінансової безпеки підприємства: поняття, зміст, значення і функціональні аспекти / Є.П. Картузов // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – №8. – С. 172–181.
4. Кравчук Н.Я. Фінансова безпека: навч.-метод. посіб. / Н.Я. Кравчук, О.Я. Колісник, О.Ю. Мелих. – Тернопіль: Вектор, 2010. – 277 с.
5. Чеберяко О.В. Структурні елементи системи забезпечення фінансової безпеки підприємства / О.В. Чеберяко, М.А. Кривовяз // Ефективна економіка. – 2015. – №10.

e-mail: lv.ch@sfs.gov.ua

Міклашевський Т.Б., *головний державний інспектор відділу моніторингу доходів та обліково-звітних систем Червоноградської ОДП ГУДФС у Львівській обл.*

ОПОДАТКУВАННЯ СПОЖИВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ НАПОВНЕННЯ БЮДЖЕТУ ТА РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Miklashevskiy T.B., *Chief Inspector of Department of Monitoring Revenues and Accounting and Reporting Systems of Chervonohrad USTI, SFS in Lviv region*

TAXATION OF CONSUMPTION AS AN INSTRUMENT BUDGET REVENUES AND REGULATION OF ECONOMY

Проголошення незалежності держави започаткувало в Україні процес побудови ефективної соціально-орієнтованої ринкової економіки. Це був період становлення податкової системи, в основу якої було покладено класичну схему податків, характерну для країн із розвинутою економікою. Її застосування в умовах перехідного періоду призвело до виникнення низки суттєвих проблем: збільшення кількості збиткових підприємств, зростання масштабів безробіття, погіршення соціально-економічна ситуація в країні. Причини цього полягали в тому, що податки розглядалися виключно як інструмент наповнення державного бюджету, а їхня регулююча та